

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

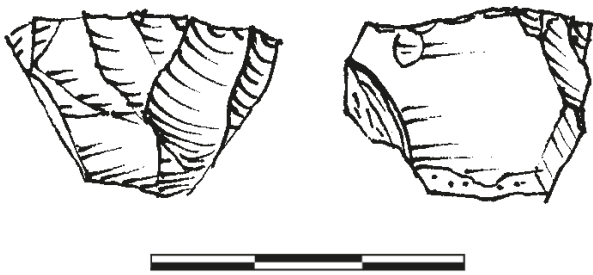
Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 1. Deštná. Mezolitické mikrojádro. Měřitko = 3 cm.
Fig. 1. Deštná. A Mesolithic microcore. Scale = 3 cm.

HLÁSNICE (K. Ú. HLÁSNICE U ŠTERNBERKA, OKR. OLMOUC)

„Díly“. Mladý paleolit až neolit. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

V roce 2016 a 2017 získalo Vlastivědné muzeum v Olomouci dvě menší kolekce štípané industrie. Podle sdělení nálezce pochází veškerý materiál z trati „Díly“, která se nachází přibližně 200 m jižně od hlásnického hřbitova. Celkem máme z této lokality k dispozici 37 kusů štípané industrie. Pouze malá část kolekce je plně patinovaná (5 ks), další kusy mají patinu pouze částečnou (8 ks), zbytek nálezů nemá na povrchu patinu žádnou. Na některých exemplářích se nachází kůra (10 ks) a jeden artefakt nese stopy po přepálení. Podle makroskopického posouzení byla štípaná industrie zhotovena zejména ze silicitu (34–35 ks) a dále se podařilo rozpoznat radiolarit (2–3 ks).

V souboru převládají úštěpy různých velikostí (21 ks), s odstupem následované jádry (6 ks). Mezi nalezenými nástroji se vyskytují úštěpy s vrubem (3 ks), drasadla (2 ks), čepele (2 ks), rydlo (1 ks), škrabadlo (1 ks) a čepel s laterální retuší (1 ks). Pouze některé kusy umožnily výše popsanou kolekci alespoň rámcově zařadit. Vybrané nástroje je možné obecně klást do mladého paleolitu (bez jednoznačného kulturního zařazení) až pozdního paleolitu. Dvě nepatinované čepele náleží do mladší doby kamenné.

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Z. Nerudové, Ph.D., z Moravského zemského muzea v Brně a Mgr. M. Moníkovi, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci za konzultaci a pomoc při zařazení nálezů z této lokality.

Lukáš Hlubek

Resumé

Hlásnice (Hlásnice u Šternberka Cadastre, Olomouc District), “Díly”. A small assemblage of Upper

Paleolithic artefacts was collected in the field Díly near Hlásnice u Šternberka.

HLINSKO (OKR. PŘEROV)

„Kouty“, lom Podhůra. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

V roce 2017 byl prováděn povrchový sběr v severovýchodní části katastrálního území obce Hlinsko, při jižním okraji lomu Podhůra, kde v nedávné době došlo k rozšíření skrývky. Dotčené pozemky se nacházejí na parc. č. 575/48 a částečně na parc. č. 581/14 na severovýchodním svahu táhlého hřbetu v poloze „Kouty“. V místě geografické souřadnice 49°30'6.230"N, 17°35'35.679"E (WGS 84) byla v úrovni nivelety skrývky na ploše cca 10 m² nalezena malá kolekce paleolitické kamenné štípané industrie. Prozatím se jedná se o dva úštěpy a jednu zlomenou čepel zhotovené ze silicitu glacienních sedimentů. Nadmořská výška náleзовé polohy se pohybuje okolo 340 m. Lokalita se nachází přibližně 340 metrů východně od stratifikované polohy Kouty I., kde byl v roce 2006 záchraným archeologickým výzkumem vedeným P. Škrdlou z úrovně svahových sedimentů získán soubor štípané kamenné industrie z mladého paleolitu (Škrdla 2007, 310–313).

Nová lokalita doplňuje naše dosavadní představy o rozsahu mladopaleolitického osídlení v předmětném prostoru. V souvislosti s postupným rozšiřováním skrývkových prací v okrajových částech lomu Podhůra je nezbytné na lokalitě provádět pravidelný záchraný archeologický výzkum formou dohledu. Ve vzdálenosti 140 m od okraje současné skrývky a místa nově zachyceného paleolitického osídlení se směrem jižním nachází známý pozdně eneolitický mohylník kultury se šňůrovou keramikou, který byl z velké části prozkoumán I. L. Červinkou v roce 1920 (Červinka 1934). V roce 2008 proběhl při severním okraji mohylníku záchraný archeologický výzkum formou zjišťovacích sond (Šebela, Jansa 2009, 266).

Zdeněk Schenk, Kateřina Dlouhá

Literatura

Červinka, I. L. 1934: *Mohyly na východní Moravě*. Nepublikovaný rkp. Uloženo: Archiv Moravského zemského muzea v Brně.

Šebela, L., Jansa, P. 2009: Hlinsko (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 50, 266.

Škrdla, P. 2007: Hlinsko (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 48, 310–313.

Resumé

Hlinsko (Přerov District), “Kouty”, Podhůra Quarry. A small collection of Upper Paleolithic artefacts – retouched flakes made from erratic flint were found in the field of “Kouty”, Hlinsko cadastral territory.

MIKULOV (K. Ú. MIKULOV NA MORAVĚ, OKR. BŘECLAV)

Habánská ulice. Paleolit? Ojedinelý nález. Povrchová prospekce. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově.

Na podzim 2017 provedlo Regionální muzeum v Mikulově povrchovou prospekci na severo-severozápadním svahu Svatého kopečku podél polní cesty, která vychází z Habánské ulice jihovýchodním směrem. Výsledkem prospekce je nález úštěpu s místní retuší na ventrální straně (př. č. 44/2017; S-JTSK: X=-601353 Y=-1205644). Surovinou úštěpu je červený radiolarit. Při zohlednění kamenné suroviny a vyvýšené polohy lze uvažovat o paleolitickém stáří nálezů.

Petr Kubín, František Trampota

Resumé

Mikulov (Mikulov na Moravě Cadastre, Břeclav District), Habánská Street. A flake with local retouch made from red radiolarite was found on the north-north-western slopes of the Holy Hill in Mikulov.

MOHELNO (OKR. TŘEBÍČ)

„Za Suchánkem“. Paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Trať „Za Suchánkem“ se nachází na západním okraji obce. Byla zde identifikována polykulturní lokalita (s podrobnějším popisem srov. Kuča, Kučová 2015). Mezi charakteristickým materiálem různých pravěkých kultur byl mezi početnou štípanou kamenou industrií jordanovské kultury nebo kultury s lineární keramikou vyzvednut i větší silně patinovaný úštěp z blíže neurčené kvalitní suroviny (silicit severské provenience?). Vzhledem k absenci doprovodného materiálu podobného charakteru se k bližší dataci nedá vyjádřit (mladý paleolit?). Vzhledem k intenzivnímu mladopaleolitickému osídlení v okolí místa nálezů lze nálezů tohoto typu předpokládat (cf. Škrdla *et al.* 2012).

Jitka Kučová, Martin Kuča

Literatura

Kuča, M., Kučová, J. 2015: Nálezy jordanovské kultury z Mohelna, okr. Třebíč. *Západní Morava* 19, 139–145.

Škrdla, P., Vokáčová, J., Knotek, P., Rychtaříková, T. 2012: Mohelenský region na počátku mladého paleolitu. *Přehled výzkumů* 53(1), 9–39.

Resumé

Mohelno (Třebíč District), “Za suchánkem”. A strongly patinated flake was collected near the western margin of Mohelno, in the “Za suchánkem” field.

OŘECHOV (OKR. BRNO-VEŇKOV)

„Kabáty“, Ořechov IV. Bohunicien. Sídliště. Systematický výzkum.

V březnu a červenci 2017 jsme navázali dalším systematickým výzkumem bohunické lokality Ořechov IV na předchozí sezónu z roku 2016 (Škrdla *et al.* 2017b). Zatímco v roce 2016 se naše pozornost zaměřila na oblast, kde jsme při sondážích v roce 2013 našli intaktní sedimenty s ohništi (Ořechov IV – východ; cf. Škrdla *et al.* 2017a), v roce následujícím jsme prozkoumali plochu nacházející se v hlavním klastru povrchových nálezů.

V prosinci 2016 jsme díky hluboké orbě, která na lokalitě proběhla, objevili místa s vyoraným světlehnědým sedimentem s příměsí navětralého granodioritu (nacházejícího se zde v podloží), jež obsahoval velké množství štípaných kamenných artefaktů. V prostoru jsme provedli sondáž, při níž byly získány hojné artefakty z intaktního sedimentu a zachycena část erozního koryta (Škrdla *et al.* 2017a). Na tuto sondáž jsme v březnu a červenci 2017 navázali systematickým výzkumem. Za pozornost stojí skutečnost, že oproti modelu, který predikuje možnou přítomnost intaktních sedimentů s artefakty na okraji povrchového klastru (cf. Škrdla *et al.* 2016), byly v tomto případě intaktní sedimenty zachyceny v nenápadné depresi přímo v prostoru hlavního povrchového klastru.

Výzkum probíhal ve čtvercové síti o rozměrech 1 × 1 m, kde každý čtverec byl dále rozdělen na subčtverce o rozměrech 0,5 × 0,5 m. Veškerý sediment byl dále plaven na sítích s rozměry ok 3 × 3 mm a všechny artefakty byly zaměřovány. V průběhu obou sezón v březnu a červenci tak byla prozkoumána plocha celkem 25 m² (obr. 2). Podloží bylo tvořeno většinou navětralým granodioritem, na který nasedaly v jihozápadní části zkoumané plochy jílovité sedimenty patrně terciérního stáří.